

Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitāte

Doktorantūras skola

Lielā iela 2, Jelgava, LV-3001, tālr. 63045543, e-pasts: postgraduate@lbtu.lv

Doktora studiju programma

MEŽZINĀTNE

Vispārējā informācija par programmu

Latvijas Republikas izglītības klasifikācijas kods: 51623

Akreditēta līdz 2028. gada 15. decembrim

Doktora studiju programmas direktors: Āris Jansons, profesors, Dr. silv.

Adrese: Jelgava, Akadēmijas iela 11, LV-3001

Kontaktinformācija: e-pasts: aris.jansons@silava.lv, tālr. 29109529

Studiju ilgums: pilna laika – 3 gadi

Iegūstamais grāds: Zinātnes doktora grāds zinātnes doktors(-e) (Ph.D.) lauksaimniecības, meža un veterinārās zinātnēs

Uzņemšanas prasības: Tiesības piedalīties konkursā uz doktora studijām *Mežzinātnes* nozarē ir personām, kuras ieguvušas maģistra grādu attiecīgajā vai radniecīgā zinātnes apakšnozarē; pārējiem pretendentiem jākrāto iestājekšamens meža ekoloģijā un mežkopībā.

Programmas tiesiskais pamats un normatīvā bāze

Doktora studiju programma ir izstrādāta, pamatojoties uz LR Satversmi, saskaņā ar Augstskolu likumu, Zinātniskās darbības likumu, ievērojot MK noteikumus, „Valsts Zinātniskās kvalifikācijas komisijas nolikumu”, Augstākās izglītības padomes un Latvijas Zinātnes padomes ieteikumus vai norādījumus, kā arī LBTU doktora studiju standartu, LBTU doktora studiju nolikumu un iekļaujoties starptautiskajos zinātniskās kvalifikācijas standartos.

Programmas mērķis un uzdevumi

Doktora studiju programmas „Mežzinātne” **mērķis** ir veicināt mežzinātnes attīstību, un, efektīvi sadarbojoties nozares zinātniskajām institūcijām, nodrošināt starptautiskiem standartiem atbilstoša kvalifikācijas līmeņa jaunas zinātnieku paaudzes veidošanos, radot iespējas doktorantiem apgūt augstākā līmeņa teorētiskās studijas, pētniecības darba metodes un tā organizācijas principus, kā arī izstrādāt meža nozares attīstībai teorētiski, praktiski un zinātniski nozīmīgu promocijas darbu zinātnes nozares “Mežzinātne” (“Lauksaimniecības un zivsaimniecības zinātnes, mežzinātne” / *Agriculture, Forestry and Fisheries*) apakšnozarēs “Meža ekoloģija un mežkopība”, “Meža ekonomika un politika”, “Meža darbi un tehnika” un iegūt starptautiski atzītu grādu – mežzinātņu doktors (Dr.silv.), no 2020. gada piešķiramais grāds ir zinātnes doktora grāds zinātnes doktors(-e) (Ph.D.) lauksaimniecības, meža un veterinārās zinātnēs (doctoral degree Doctor of Science (Ph.D.) in Agriculture, Forestry and Veterinary Sciences).

Programma ir izstrādāta tā, lai tā būtu dinamiska, un doktoranti studiju procesā iegūtu zināšanas, kā atspoguļot un pētīt izmaiņas meža ekosistēmā un meža nozarē, un lai tiktu aptverti aktuālākie jautājumi atbilstoši valsts ekonomiskajai un starptautiskajai situācijai.

Doktora studiju pamatuzdevums ir nodrošināt jaunu zinātnieku sagatavošanu meža nozarei aktuālu zinātnisko jautājumu risināšanai un tās attīstības veicināšanai.

Doktora studiju **programmas uzdevumi** ir sniegt vispusīgas zināšanas doktorantiem, lai nodrošinātu mežzinātnes pētījumu klasisko un jaunāko kvalitatīvo un kvantitatīvo metožu pielietošanas prasmi un padziļinātu teorētisko sagatavotību izvēlētajā zinātnes apakšnozarē, kā rezultātā doktoranti:

- ✓ spētu izpildīt programmas teorētisko kursu un nokārtotu promocijas eksāmenus;
- ✓ spētu publicēt pētījumu rezultātus augsta līmeņa starptautiskos zinātniskos uzdevumos;
- ✓ spētu prezentēt pētījumu rezultātus starptautiskās zinātniskās konferencēs, kā arī pasniegt tos plašākai sabiedrībai uztveramā formā;
- ✓ sasniegt augsta līmeņa prasmes profesionālās svešvalodu izmantošanā pētniecības un tālākizglītības darbā un starptautiskajā sadarbībā;
- ✓ spētu patstāvīgi, veicot kritisku analīzi, izvērtēšanu un sintēzi, risināt nozīmīgus pētniecības un inovāciju uzdevumus, izvirzīt jaunu pētījumu idejas;
- ✓ spētu patstāvīgi plānot, strukturēt un vadīt zinātniskus pētījumus, kā arī patstāvīgi paaugstināt savu zinātnisko kvalifikāciju;
- ✓ spētu izstrādāt un aizstāvēt meža nozares attīstībai teorētiski, praktiski un zinātniski nozīmīgu promocijas darbu.

Doktora studiju programmas saturs

Mežzinātnes doktora studiju programmas kopapjoms ir **180 KP (1 KP=1 ECTS)**.

Programma sastāv no teorētiskajām studijām (**38 KP**) un zinātniskā darba (**142 KP**).

Teorētiskās studijas (38 KP)

Kurss	KP
Zinātnes apakšnozares spekurss (ar promocijas eksāmena nokārtošanu)	12
Pētījumu virziena spekurss (Mežzinātne) (ar promocijas eksāmena nokārtošanu)	11
Profesionālās svešvalodas spekurss (ar promocijas eksāmena nokārtošanu)	6
Pētījumu metodoloģija	6
Lietišķās daudzvariāciju metodes I vai	3
Lietišķās daudzvariāciju metodes II	3

Zinātniskais darbs (142 KP) apjomā veidojas no šādām aktivitātēm:

• **Promocijas darba izstrādāšana un noformēšana – kopā 112 KP:**

- promocijas darba izstrāde – 76 KP,
ietverot datu apstrādes metodikas apguvi – 68 KP
un izmantoto literatūras avotu apzināšanu (20-25 avoti – 2 KP) – 8 KP;
- promocijas darba sagatavošana un noformēšana – 36 KP.

• **Pētījumu rezultātu prezentēšana – kopā 15 KP:**

- katra prezentācija starptautiskā zinātniskās konferencēs/ semināros/ kongresos/ simpozijos
Latvijā – 2 KP, ārvalstīs – 3KP;
- katra prezentācija zinātniski praktiskās konferencēs Latvijā – 2 KP, ārvalstīs – 3 KP;
- katrs stenda referāts konferencē Latvijā – 1 KP, ārvalstīs – 2 KP.

• **Pētījumu rezultātu publicēšana – kopā 15 KP:**

- studiju kurss: *Zinātnisko rakstu sagatavošana* – 4 KP;

- katra publikācija starptautiskos konferenču rakstu krājumos – 1 KP;
- katra publikācija starptautiskos konferenču rakstu krājumos, kas indeksēti Web of Science, SCOPUS – 3 KP;
- katra publikācija zinātniskos žurnālos – 2 KP;
- katra publikācija zinātniskos žurnālos, kas indeksēti Web of Science, SCOPUS – 6...9 KP (atkarībā no žurnālu ietekmes faktora, nosaka promocijas darba vadītājs);
- katrs apstiprināts patenta pieteikums Latvijā / ārvalstīs – 5 KP.

Studijas notiek saskaņā ar doktoranta izstrādātu un spēkā esošā kārtībā apstiprinātu kārtējā gada studiju plānu, nodrošinot, ka to **ikgadējais apjoms** pilna laika studijās ir **60 KP**;

Doktorants doktora studiju programmu var pabeigt īsākā laika periodā, sekmīgi nokārtojot visus attiecīgās doktora studiju programmas studiju kursu pārbaudījumus, izstrādājot un iesniedzot promocijas darbu promocijas padomē un to publiski aizstāvot.

1. studiju gads

Teorētiskās studijas	15 KP	- <i>Profesionālās svešvalodas speckurss</i> (6 KP) - <i>Pētījumu metodoloģija</i> (6 KP) - <i>Lietišķās daudzvariāciju metodes I</i> (3 KP) vai <i>Lietišķās daudzvariāciju metodes II</i> (3 KP)
Pētniecība	38 KP	- studiju kurss <i>Zinātnisko rakstu sagatavošana</i> (4 KP) - izstrādātas un iesniegtas zinātniskajam vadītājam pirmajā lasījumā promocijas darba pirmās divas nodaļas
Pētījumu rezultātu prezentēšana un/vai publicēšana	7 KP	Dalība vismaz vienā starptautiskā zinātniskā konferencē un/vai publikāciju sagatavošana, nodrošinot atbilstošo KP apjomu

2. studiju gads

Teorētiskās studijas	12 KP	<i>Zinātnes apakšnozares speckurss</i> (12 KP)
Pētniecība	40 KP	Notiek datu vākšana, apkopošana un apstrāde; izstrādāta un zinātniskajam vadītājam iesniegta promocijas darba nodaļa
Pētījumu rezultātu prezentēšana un/vai publicēšana	8 KP	Dalība vismaz vienā starptautiskā zinātniskā konferencē un/vai publikāciju sagatavošana, nodrošinot atbilstošo KP apjomu

3. studiju gads

Teorētiskās studijas	11 KP	<i>Pētījumu virziena speckurss (Mežzinātne)</i> (11 KP)
Pētniecība	34 KP	Izstrādātas un zinātniskajam vadītājam iesniegtas visas promocijas darba nodaļas, tās pilnveidotas atbilstoši promocijas darba vadītāja norādījumiem
Pētījumu rezultātu prezentēšana un/vai publicēšana	15 KP	Dalība vismaz vienā starptautiskā zinātniskā konferencē un/vai publikāciju sagatavošana, nodrošinot atbilstošo KP apjomu

Doktora studiju programmas īstenošana un novērtēšana

Doktora studiju programmas īstenošanu nodrošina doktora studiju programmas direktors, studijas koordinē un kontrolē LBTU Doktorantūras skola.

Doktora studijas tiek organizētas atbilstoši LBTU Doktora studiju nolikumam un saistošajiem normatīvajiem aktiem. Tajās uzņem atklāta konkursa kārtībā saskaņā ar uzņemšanas noteikumiem. Tiesības piedalīties konkursā uz doktora studijām *Mežzinātnes* nozarē ir personām, kuras ieguvušas maģistra grādu attiecīgajā vai radniecīgā zinātnes apakšnozarē vai nokārtojušas iestājesāmenu Meža ekoloģijā un mežkopībā. Pretendenti tiek uzņemti doktorantūrā ar LBTU rektora rīkojumu, pamatojoties uz Uzņemšanas komisijas lēmumu. Doktora studiju programmas direktors sadarbībā ar pretendentu (doktorantu) veicina vairāku promocijas darba vadītāju piesaisti, t.sk. ārvalstu zinātniskajām institūcijām, lai paaugstinātu izstrādāto darbu kvalitāti un veicinātu doktoranta integrāciju starptautiskajā zinātniskajā telpā. Doktora studijas notiek saskaņā ar individuālo darba plānu, ko doktorants izstrādā kopā ar zinātnisko vadītāju pēc LBTU Doktorantūras skolā apstiprinātas formas viena mēneša laikā pēc uzņemšanas doktorantūrā. Doktoranta studiju plāns jāaskaņo ar doktora studiju programmas direktoru un jāakceptē attiecīgā institūta sēdē. Apstiprinātu doktora studiju darba plānu doktorants iesniedz LBTU Doktorantūras skolā.

Doktoranta studiju rezultātu atbilstību sastādītajam individuālajam studiju plānam reizi pusgadā apstiprina attiecīgā institūta sēdē. Doktoranta atskaiti (pēc LBTU Doktorantūras skolā apstiprinātas formas) un pārskatu par doktoranta studiju plāna izpildes gaitu doktorants iesniedz LBTU Doktorantūras skolā. Atestācija turpmākajām doktora studijām notiek katra doktora studiju gada beigās institūta sēdē, vērtējot doktoranta iesniegto studiju gada atskaiti un nākamā studiju gada darba plānu (pēc LBTU Doktorantūras skolā apstiprinātas formas).

Studiju laikā doktorants iesaistās zinātniskajās aktivitātēs: sagatavo zinātniskās publikācijas un ar referātiem uzstājas nacionāla vai starptautiska līmeņa zinātniskajās konferencēs, kā arī stažējas citās zinātniskajās institūcijās un piedalās starptautiskosursos. Tāpat tiek veicināts, ka doktorants iesaistās starptautisku vai nacionālu zinātnisko pētījumu izpildē, gūstot praktisku zinātnisku darba pieredzi.

Doktora studiju laikā doktorants nokārto promocijas eksāmenus attiecīgajā Mežzinātnes apakšnozarē, izvēlētajā pētījumu virzienā un svešvalodā (angļu vai vācu). Promocijas eksāmena zinātnes apakšnozarē un pētījumu virzienā programmas izstrādā un apstiprina Meža un vides zinātņu fakultātes Dome. Promocijas eksāmeni ir atklāti, tiek organizēti prezentāciju formā un tos pieņem LBTU zinātņu prorektora apstiprināta eksaminācijas komisija trīs zinātņu doktoru sastāvā, no kuriem viens ir doktora studiju programmas Mežzinātne direktors.

Zinātniskā grāda iegūšanai doktorants saskaņā ar MK noteikumi Nr. 1001: "Zinātniskā doktora grāda piešķiršanas (promocijas) kārtība un kritēriji" izstrādā promocijas darbu. Promocijas darba izstrāde pamatojas uz patstāvīgām teorētiskām studijām un eksperimentāli pētniecisko darbu.

Aizstāvēšanai pieņem promocijas darbus – zinātnisku publikāciju kopas un disertācijas – kas atbilst šādiem kritērijiem:

- 1) promocijas darbs - zinātnisku publikāciju kopa sastāv no kopsavilkuma latviešu un angļu valodā un vismaz trijiem (3) *Scopus* / WoS (Clarivate Analytics) datubāzē referētos zinātniskajos žurnālos publicētiem rakstiem, no kuriem vismaz vienā darba autors ir pirmais autors. Šie raksti sniedz viengabalainu priekšstatu par darba galvenajiem rezultātiem. Ja raksts datubāzēs vēl nav atrodams, bet ir pieņemts publicēšanai, to apliecina rakstisks paziņojums no attiecīgā žurnāla redakcijas. Zinātnisku publikāciju kopas sastāvā iekļautie zinātniskie raksti ir publikāciju kopijas atbilstoši to izdevumu noteikumiem, kuros raksti publicēti vai pieņemti publicēšanai.
- 2) Promocijas darbs – disertācija atspoguļo nozīmīgu pētījumu kādā no Mežzinātnes apakšnozarēm un veido pabeigtu, viengabalainu darbu, kas savas specifikas dēļ nevar

tikt publicēts pa daļām. Disertācijā tiek dots detalizēts pārskats par sasniegumiem atbilstošajā zinātnes jomā, raksturots konkrētā darba nozīmīgums zinātnes nozares attīstības kontekstā, pietiekoši detalizēti aprakstītas darbā pielietotās metodes un materiāli, kā arī uzskatāmi parādīti sasniegtie rezultāti un apspriesta to zinātniskā vērtība. Disertācijai pievieno tajā citētās zinātniskās literatūras sarakstu. Disertācijā atspoguļotajiem galvenajiem rezultātiem jābūt publicētiem vismaz vienā *Scopus* datubāzē referētā zinātniskajā žurnālā publicētā pilna teksta rakstā, un vismaz vienā no pievienotajām zinātniskajām publikācijām disertācijas autors ir pirmais autors.

LBTU *Mežzinātņu un Materiālzinātņu* nozaru promocijas padomē var noteikt papildus kritērijus promocijas darbam.

Pēc promocijas darba uzrakstīšanas to apspriež institūta paplašinātajā sēdē un pēc tajā izteikto aizrādījumu novēršanas un akcepta saņemšanas promocijas darbu iesniedz LBTU nozares “Lauksaimniecība un zivsaimniecības zinātnes, mežzinātne” specializācijas “Mežzinātne” promocijas padomē. Studijas noslēdzas ar promocijas darba sagatavošanu un aizstāvēšanu atbilstoši MK noteikumiem „Doktora zinātniskā grāda piešķiršanas (promocijas) kārtība un kritēriji”. Doktora zinātnisko grādu piešķir “Lauksaimniecības un zivsaimniecības zinātnes, mežzinātne” ar specializāciju “Mežzinātne” promocijas padome, kura darbojas saskaņā ar LBTU Promocijas padomes nolikumu.